

Inhoud

Voorwoord

- 1 Een man met pijn in zijn been**
A.J.R. Balthasar en M.W.P. de Wolf 11
- 2 Pijn na verlamming**
S.F.J. van Gorp 19
- 3 Therapieresistente pijn in de benen**
W. Pluijms 25
- 4 Buikpijn**
R.G.P.J. de Jong en Y.C.A. Keulemans 33
- 5 Ik moet geopereerd worden, wat een catastrofe!**
C.J. Vossen, S. Roggeveen en R. Lousberg 43
- 6 Chronische pijn na een lumpectomie**
D.M.N. Hoofwijk, A.A.A. Fiddelaers en E.A. Bouman 49
- 7 De pijn in mijn knie hindert me bij het lopen**
A. Köke 55
- 8 Brandende voeten**
J.G.J. Hoeijmakers, C.G. Faber en I.S.J. Merkies 61
- 9 Hetepeperpleister**
S. Vanhentenrijk en A.J.R. Balthasar 69
- 10 Een patiënt met pijn en tintelingen in de arm**
D. Hilkmann 75
- 11 Pijn: stoppen of doorgaan?**
V.A.E. Baadjou en R.J.E.M. Smeets 85
- 12 Een ronde buik en een brandend bovenbeen**
P. Bral en A.J.R. Balthasar 93
- 13 Stralen en celdood**
S. van Riel 99

14 Een consult op de afdeling oncologie <i>M.N. Janssen, A.J.R. Balthasar en M.A. Siemonsma</i>	105
15 Ik mis mijn onderbeen! <i>B.A. de Waal, A.J.R. Balthasar en D.G. Snijdelaar</i>	113
16 De rugchirurg <i>P.C. Willems</i>	119
17 Pijnlijke pink na vuurwerktrauma <i>J.W.A.M. Oomen en A.J.R. Balthasar</i>	129
18 Pijn in een delicaat gebied <i>B. Brouwer, M. Weemhoff en M. Sommer</i>	135
19 Een man die bang is om te bewegen <i>R. Severijns</i>	147
20 Pijn aan de knokkels <i>R.P. Geilen</i>	157
21 Een pijnlijke nek <i>M.A. Siemonsma</i>	165
22 Pijn in de mond <i>M.A. Siemonsma</i>	173
23 Unilaterale hoofdpijn <i>H. Smits en M.A. Siemonsma</i>	181
24 Een pijnbehandeling met stroom <i>M.A. Siemonsma en K. Van Boxem</i>	189
25 Een brandende schaamstreek <i>T.P.H. Scheffers en M.A. Siemonsma</i>	199
26 Losgesneden spieren moeten eerst vastgroeien <i>P.C. Siemonsma</i>	209
27 Hematurie na een pijnbehandeling <i>M.A. Siemonsma</i>	217
28 Ik krijg er buikpijn van <i>S.E. Buijk en J. Bergsma</i>	223

29	Persisterende pijn in de hand	
	<i>N. Kriek, C.M. van Bussel en M. Dirckx</i>	229
30	Een onbehandelbare pijn in het been	
	<i>C.M. van Bussel, N. Kriek en S.P.G. Frankema</i>	239
31	Klein en pijn	
	<i>C.D. van der Marel en T. de Leeuw</i>	247
32	Het valt reuze mee, dokter	
	<i>D.B.N. Post</i>	255
33	Een pijnlijke operatie	
	<i>C.M. van Bussel, N. Kriek en F.J.P.M. Huygen</i>	261
34	Er gaat bliksem door mijn gezicht	
	<i>J. Bergsma</i>	269
35	Het lopen wordt steeds minder	
	<i>J. Bergsma en P.T. den Hoed</i>	277
36	Radeloos	
	<i>J. Bergsma en J.W.K. de Beukelaar</i>	285
37	Pijn in de laatste levensfase	
	<i>P. Bral, A.J.R. Balthasar en J. Bergsma</i>	291
	Richtlijnen	301
	Medewerkers	303
	Register	305

Voorwoord

Iedere hulpverlener zal in zijn of haar werk mensen met pijn tegenkomen. Daar pijn over het algemeen een symptoom is van een onderliggende ziekte moet men in de eerste plaats door middel van zorgvuldige anamnese, lichamelijk onderzoek en diagnostiek op zoek gaan naar de oorzaak van de pijn. Indien de oorzaak wordt gevonden en deze oorzaak ook kan worden weggenomen, dan verdwijnt naar verwachting de pijn. Wanneer echter de oorzaak niet wordt gevonden, de oorzaak niet kan worden weggenomen of de pijn toch niet verdwijnt, dan wordt de pijn zélf de oorzaak van het lijden. Ook de mentale of psychologische kant van pijn en pijnbeleving moet daarom worden belicht.

In *Probleemgeoriënteerd denken in de pijngeneeskunde* proberen we aan de hand van casuïstiek hulpverleners wegwijs te maken in de vele verschillende behandelaspecten van pijn. Op een praktische wijze wordt de lezer met vragen en antwoorden meegenomen in een op de dagelijkse praktijk geïnspireerde patiëntencasus. Het boek is in de eerste plaats geschreven voor artsen, paramedici en verpleegkundigen en iedereen die in opleiding is voor deze beroepen. Vaak zijn deze hulpverleners zelf geen pijnspecialist, maar hebben zij wel bijna dagelijks te maken met patiënten met (chronische)pijnklachten. Ook ervaren pijnspecialisten kunnen echter nuttige informatie in dit boek terugvinden.

We hebben geprobeerd op een heldere manier uiteen te zetten wat hedendaagse pijnbehandeling inhoudt en hoe een pijnspecialist te werk gaat. Maar vooral ook hebben we geprobeerd te laten zien hoe vanuit verschillende vakgebieden naar pijnklachten wordt gekeken. Omdat in de pijngeneeskunde multidisciplinaire samenwerking belangrijk is, hebben we auteurs gevraagd uit de verschillende samenwerkende vakgebieden. U vindt daarom huisartsen, fysiotherapeuten, anesthesioloog-pijnspecialisten en diverse andere medisch specialisten in de auteurslijst. Steeds hebben we geprobeerd een jonge (para)medicus te koppelen aan een meer ervaren vakgenoot. Ook de redactie heeft zich op die manier gevormd: jonge medisch specialisten die waar nodig zijn bijgestaan door een meer ervaren redactieraad.

We willen graag alle auteurs, de redactieraad en in het bijzonder Dik Snijdelaar hartelijk bedanken voor hun inzet en medewerking.

De redactie

Andrea Balthasar

Jelmer Bergsma

Mark Siemonsma

Medewerkers

V.A.E. Baadjou, revalidatiearts i.o., Adelante, Hoensbroek
A.J.R. Balthasar, anesthesioloog-pijnspecialist, Maastricht UMC+
J. Bergsma, anesthesioloog-pijnspecialist, IJsselland Ziekenhuis, Capelle aan den IJssel
Dr. J.W.K. de Beukelaar, neuroloog, Albert Schweitzer Ziekenhuis, Dordrecht
Dr. E.A. Bouman, anesthesioloog, Maastricht UMC+
P.P.J.R. Bral, aios anesthesie en reanimatie, UZ Brussel
B.A. Brouwer, neuroloog, Maastricht UMC+
Dr. S.E. Buijk, chirurg, IJsselland Ziekenhuis, Capelle aan den IJssel
C.M. van Bussel, anesthesioloog i.o., Erasmus MC, Rotterdam
Dr. M. Dirckx, anesthesioloog-pijnspecialist, Erasmus MC, Rotterdam
Prof.dr. C.G. Faber, neuroloog, Maastricht UMC+
Dr. A.A.A. Fiddelaers, onderzoeker Netwerk Acute Zorg Limburg en Maastricht UMC+
Dr. S.P.G. Frankema, anesthesioloog-pijnspecialist, Erasmus MC, Rotterdam
R.P. Geilen, reumatoloog, Elkerliek Ziekenhuis, Helmond
Dr. S.F.J. van Gorp, aios (Université Catholique de Louvain, België) Centre Hospitalier de Luxembourg
D. Hilkmann, klinisch neurofysioloog, Maastricht UMC+
Dr. P.T. den Hoed, chirurg, Ikazia Ziekenhuis, Rotterdam
Dr. J.G.J. Hoeijmakers, neuroloog, Maastricht UMC+
D.M.N. Hoofwijk, anesthesioloog, Maastricht UMC+
Prof.dr. F.J.P.M. Huygen, anesthesioloog-pijnspecialist, Erasmus MC, Rotterdam
M.N. Janssen, anesthesioloog-pijnspecialist, Maastricht UMC+
R.G.P.J. de Jong, MDL-arts i.o., VieCuri Medisch Centrum, Venlo
Dr. Y.C.A. Keulemans, MDL-arts, Zuyderland Ziekenhuis, Heerlen
Dr. A. Köke, fysiotherapeut/bewegingswetenschapper, Kenniscentrum Adelante Hoensbroek, Universiteit Maastricht
N. Kriek, anesthesioloog i.o., Erasmus MC, Rotterdam
T.G. de Leeuw, anesthesioloog-pijnspecialist, ErasmusMC-Sophia, Rotterdam
Dr. R. Lousberg, Gezondheidswetenschapper, Universiteit Maastricht
Dr. C.D. van der Marel, anesthesioloog, Erasmus MC, Rotterdam
Dr. I.S.J. Merkies, neuroloog, St Elisabeth Hosiptaal, Willemstad, Curaçao; Maastricht UMC+
J.W.A.M. Oomen, anesthesioloog, Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, Tilburg
Dr. W. Pluijms, anesthesioloog, Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen
D.B.N. Post, anesthesioloog-pijnspecialist, Bethesda Ziekenhuis, Hoogeveen
S. van Riel, longarts, Maastricht UMC+
S. Roggeveen, huisarts i.o., Radboud Universiteit Nijmegen
T.P.H. Scheffers, huisarts, Eindhoven
Dr. J.R.M. Severijns, klinisch psycholoog/cognitief gedragstherapeut VGcT, Maastricht UMC+
M.A. Siemonsma, anesthesioloog-pijnspecialist, Ziekenhuis Gelderse Vallei, Ede
Dr. P.C. Siemonsma, fysiotherapeut/bewegingswetenschapper, lector Innovatie Fysiotherapie, THIM Hogeschool, Nieuwegein

Prof.dr. R.J.E.M. Smeets, revalidatiearts, Libra Revalidatie en Audiologie, locatie Eindhoven/
Weert; Vakgroep Revalidatiegeneeskunde, Universiteit Maastricht
Dr. H. Smits, anesthesioloog-pijnspecialist, Elkerliek ziekenhuis, Helmond
Dr. D.G. Snijdelaar, anesthesioloog, Ziekenhuis Gelderse Vallei, Ede
Dr. M. Sommer, anesthesioloog-pijnspecialist, Maastricht UMC+
Dr. K. Van Boxem, anesthesioloog-pijnspecialist, Sint-Jozefkliniek, Bornem; Maastricht
University
S. Vanhentenrijk, Student Geneeskunde, apotheker, Maastricht UMC+
C.J. Vossen, anesthesioloog, Maastricht UMC+
B.A. de Waal, anesthesioloog, Franciscus Gasthuis en Vlietland, Rotterdam
Dr. M. Weemhoff, uro-gynaecoloog, Zuyderland Medisch Centrum, Heerlen
Dr. P.C.P.H. Willems, orthopedisch chirurg, Maastricht UMC+
M.W.P. de Wolf, anesthesioloog, Maastricht UMC+